

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง

ตลอดระยะเวลาในการทำงานที่โรงเรียนเพลินพัฒนา เป็นระยะเวลา 4 เดือน ทำให้ได้เรียนรู้ การทำงานของครู ที่ต้องมีความละเอียด รอบคอบ การเอาใจใส่ ในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ครูต้องคิดอยู่เสมอว่า ไม่ว่าจะทำอะไรต้องยึดเด็กเป็นสำคัญ เช่น การปรับแผนให้เหมาะสมกับเด็ก การเตรียมสื่อและกิจกรรมที่ต้องให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด จนได้เข้าสังเกตการณ์สอนในห้องเรียน เป็นเวลา 1 เทอม ทำให้เข้าใจถึง เทคนิควิธีการในการสอนวิธีการจัดการชั้นเรียน รวมไปถึงการพัฒนาตัวครูในแต่ละครั้งที่ลงห้องสอน และเมื่อได้ลงสอนห้องของตนเองแล้วดิฉันรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้ลงสอนเองแต่ในขณะเดียวกันก็มีความกังวล เพราะ เป็นการลงห้องครั้งแรกทำให้กลัวว่าจะทำออกมาได้ไม่ดีอย่างที่คิดไว้ และกลัวว่าเด็กจะไม่เข้าใจในสิ่งที่สอนหรืออธิบาย นอกจากนี้ยังกังวลในเรื่องของแผน เพราะ ต้องมาเรียนรู้วิธีการอ่านแผนและทำความเข้าใจแผนก่อนที่จะต้องไปลงห้องจริง มีความกังวลว่า สิ่งที่เราเข้าใจอาจจะไม่ตรงตามที่ต้องการ แต่ไม่ว่าจะมีความกังวลในเรื่องใดๆ ก็ตามเมื่อถึงเวลาที่ต้องลงห้องจริง ดิฉันต้องสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง ลดความกังวล และความกลัวต่างๆ แล้วคิดกับตัวเองว่าต้องพยายามทำหน้าที่ของครูออกมาให้ดีที่สุด

จากการลงห้องสอนของตัวฉันเองนั้น ทำให้ได้พบว่าเด็กหลายๆ คนที่มีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน สามารถเขียนแสดงวิธีคิดของตนเองออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ แต่บางคนไม่สามารถเขียนแสดงวิธีคิดออกมาได้ ขอยกตัวอย่าง กรณีของน้ำฝน ห้อง 2/1 เป็นเด็กผู้หญิงที่นั่งอยู่แถวหน้าสุด น้ำฝนเป็นเด็กที่ไม่มั่นใจในการที่จะแสดงวิธีคิดของตนเองออกมาสังเกตได้จากการทำโจทย์ในแต่ละครั้งที่ได้รับมอบหมาย เมื่อได้โจทย์มา น้ำฝนจะยังไม่ลงมือทำทันที จะนั่งรอให้เพื่อนๆ แลกเปลี่ยนวิธีคิดบนกระดานแล้วจึงจะบันทึกตาม ซึ่งต่างจากเพื่อนคนอื่นๆ ที่เมื่อได้รับโจทย์แล้วจะลงมือทำทันที เมื่อครูพบแบบนี้ในคาบเรียนถัดไป เมื่อถึงเวลาที่ต้องทำโจทย์น้ำฝนก็ยังคงเป็นเหมือนเดิมที่ไม่ลงมือทำทันที ครูจึงได้เข้าไปถามน้ำฝน

ครู : “ น้ำฝนทำได้ไหม ไม่เข้าใจตรงไหนรีเปลา ? ”

น้ำฝน : “ เข้าใจค่ะ ”

ครู : “ แล้วทำไมน้ำฝนไม่เขียนวิธีคิดล่ะคะ ? ”

น้ำฝน : “ หนูไม่รู้จะเขียนวิธีคิดอย่างไรค่ะ ”

เมื่อครูพบสาเหตุของน้ำฝน ครูจึงพยายามหาวิธีที่จะช่วยให้ น้ำฝนมีความมั่นใจในการเขียนแสดงวิธีคิดออกมาโดยไม่ต้องกลัวว่าจะผิดหรือถูก โดยวิธีที่ครูใช้ช่วยน้ำฝน คือ ชวนสังเกตวิธีคิดในจากคาบเรียนที่แล้ว พร้อมกับอธิบายทีละขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มจนจบ จากนั้นครูจึงลองให้โจทย์ที่มีลักษณะคล้ายกัน แล้วให้น้ำฝนลองเขียนแสดงวิธีคิดด้วยตนเอง ซึ่งพบว่าน้ำฝนกล้าที่จะเขียนวิธีคิดของตนเองแม้จะยังไม่มั่นใจ เพราะทุกครั้งที่จะเขียนจะคอยถามครูเสมอว่าเขียนแบบนี้ถูกไหม นอกจากเรื่องการเขียนแสดงวิธีคิดของตนเอง ยังมีเรื่องเนื้อหาบางเนื้อหาที่น้ำฝนยังติดขัดอยู่ ในเทอมวิริยะนี้ คือ

เรื่องการลบแบบมีการยืม สิ่งที่น้ำฝนติดขัดในเรื่องนี้ คือการยืมในหลักสิบ ที่เมื่อยืมมาแล้ว จะต้องใส่แค่เลขโดด เนื่องจากหลักสิบมีค่าประจำหลักอยู่แล้ว แต่น้ำฝนใส่ออกมาเป็นค่าตัวเลข เมื่อพบว่าน้ำฝนยังติดขัดในส่วนนี้ ครูจึงเรียกให้น้ำฝนมาหาในช่วงพักกลางวัน หรือ หลังเลิกเรียน โดยครูให้โจทย์การลบตัวเลข 2 หลัก กับ ตัวเลข 1 หลัก และลองให้น้ำฝนเขียนแสดงวิธีคิด พบว่าถ้าเป็นโจทย์ตัวเลขอย่างง่าย น้ำฝนสามารถเขียนการยืมได้ แต่เมื่อเป็นโจทย์ที่ยากขึ้น ที่มีตัวตั้ง 2 หลัก กับตัวลบ 2 หลัก น้ำฝนเริ่มติดขัดเมื่อเกิดการยืมในหลักสิบ เนื่องจากหลักสิบให้หลักหน่วยยืมไป ตัวเลขที่จะใส่ต้องเป็นเลขโดดซึ่งมีค่าประจำหลักสิบอยู่แล้ว ครูจึงพาใช้วิธภาพการลบในการช่วยอธิบายเพื่อให้ น้ำฝนเกิดความเข้าใจการลบแบบมีการยืมมากขึ้น เนื่องจากถ้าเข้าใจการลบแบบภาพ จะสามารถเชื่อมโยงไปสู่การลบแบบแนวตั้งได้ เมื่อครูอธิบายวิธีการเชื่อมโยงการลบแบบภาพกับแบบตัวเลขให้น้ำฝนเริ่มเข้าใจมากขึ้น ครูให้โจทย์ที่เป็นตัวตั้ง 3 หลัก กับ ตัวลบ 2 หลัก เพื่อเช็คว่าน้ำฝนเข้าใจจริงหรือไม่ โดยให้น้ำฝนทำด้วยตนเอง น้ำฝนแสดงวิธีคิดการลบแบบภาพก่อน แล้วจึงจะทำการลบแบบตัวเลข พบว่าน้ำฝนมีความเข้าใจเรื่องการลบแบบภาพกับแบบตัวเลขได้มากขึ้น และเรื่องที่น้ำฝนยังติดขัดอีกหนึ่งเรื่อง คือ เรื่องการแปลงหน่วยของปริมาณน้ำ จากหน่วยลิตรเป็นเดซิลิตรและเป็นมิลลิลิตร ในเรื่องของการแปลง พบว่าน้ำฝนมีความสับสนในการเขียนหน่วยที่แปลงแล้ว ครูให้น้ำฝนลองอ่านโจทย์และทำความเข้าใจโจทย์ใหม่อีกหนึ่งรอบ และอธิบายการแปลงหน่วยทีละขั้นตอน โดยการแปลงหน่วย ลิตร เป็น เดซิลิตร น้ำฝนจะต้องรู้ก่อนว่า 1 ลิตร มี 10 เดซิลิตร ถ้าโจทย์ต้องการอยากรู้ว่า 3 ลิตร เท่ากับกี่เดซิลิตร น้ำฝนจะทำอย่างไร น้ำฝนสามารถที่จะอธิบายได้ว่า $10 \text{ เดซิลิตร} + 10 \text{ เดซิลิตร} + 10 \text{ เดซิลิตร} = 30 \text{ เดซิลิตร}$ แต่เมื่อครูให้โจทย์ที่เป็นภาพ ขวดน้ำ 1 ขวด เท่ากับ 2 กระบอกเดซิลิตร และให้ถังน้ำ 1 ใบ เท่ากับ 2 ขวด และถามว่าถังน้ำ มีกี่เดซิลิตร เมื่อน้ำฝนได้โจทย์ สิ่งแรกที่น้ำฝนบอกกับครู คือ น้ำฝนไม่เข้าใจค่ะ ครูจึงพยายามช่วยย่อยโจทย์ให้น้ำฝนทีละขั้น โดยเริ่มจาก ขั้นที่ 1 ครูชวนให้น้ำฝนสังเกตว่าโจทย์บอกอะไรมาให้บ้าง แล้วเขียนสิ่งที่โจทย์ให้มา คือ

ขวดน้ำ 1 ขวด = 2 เดซิลิตร

ถังน้ำ 1 ใบ = ขวดน้ำ + ขวดน้ำ

ถังน้ำ = 2 เดซิลิตร + 2 เดซิลิตร = 4 เดซิลิตร

เมื่อครูช่วยย่อยโจทย์ทีละขั้น พบว่าน้ำฝนสามารถเข้าใจการแปลงหน่วยได้มากขึ้นและเข้าใจการเขียนวิธีคิดการแปลงหน่วยได้เป็นลำดับขั้นตอนมากขึ้น

ปัญหาที่พบจากกรณีของน้ำฝน ทำให้ตัวครูต้องพัฒนาการลงห้องสอนแต่ละครั้ง ในเรื่องการอธิบายโจทย์สำหรับเด็กที่อ่านโจทย์แล้วไม่สามารถเข้าใจได้ในครั้งเดียว ครูจะต้องเข้าไปช่วยย่อยโจทย์ให้ทีละขั้นตอน และสิ่งที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ ยังมีเด็กที่ติดขัด หรือมีปัญหาเช่นเดียวกับน้ำฝน ที่ครูยังไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในทันที ครูจะพยายามเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาที่เด็กยังติดขัดในทอมถัดไปให้ได้มากขึ้นค่ะ